

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

שמיני

(חלק לב שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת שמיני, יחיד ניסן, ה'תשפ"ו (ב)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2026

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

שמיני

נעשה הדבר מוכן ומזומן ומצוי אצלו (ע"ד פ' הראב"ע כנ"ל)⁵. אבל לכאורה אין זה ביאור מספיק, דמשום כך לא הי' צריך רש"י להדגיש שהי' מעשה הזמנה דוקא, והול"ל, "לשון הושטה שהי' מצוי" וכיו"ב (ע"ד לשון הראב"ע), שפירושו עצם המצאו של הדבר (מבלי חילוק באיזה אופן נמצא אצלו, אם הוא מזומן אם לאו)⁶ – ומהי הדגשת רש"י ש"וימצאו הוא לשון הושטה והזמנה"?

ב. ויש לומר, שכוונת רש"י היא (לא רק לפרש תיבת "וימצאו", אלא בעיקר) לתרץ שינוי בלשון הכתובים כאן: לעיל גבי הקרבת "עגל החטאת" של אהרן נאמר, ויקרב אהרן אל המזבח וישחט גו' ויקריבו בני אהרן את הדם אליו ויטבול אצבעו בדם ויתן על קרנות המזבח גו', וכאן גבי העולה מדייק הכתוב, (וישחט את העולה) וימצאו בני אהרן אליו את הדם ויזרקו גו' (וגם בפסוק שלאח"כ מדייק הכתוב, ואת העולה המצאו אליו לנתחיו גו'), וכן גבי, השלמים אשר לעם" נאמר לקמן, וימצאו בני אהרן את הדם אליו" – וטעמא בעי?

א. בפסוקי, וישחט את העולה וימ' ציאו בני אהרן אליו את הדם ויזרקוהו על המזבח סביב" מעתיק רש"י תיבת, וימ' ציאו" ומפרש, "לשון הושטה והזמנה".

כוונת רש"י בפשטות? היא לפרש תיבת, וימצאו" – שלא תימא שענינה מלשון מציאה³ [ע"ד פירוש הראב"ע כאן, מגזרת מצא, שמצאו בשעת הצורך], היינו שבני אהרן גרמו שהדם יהי' מצוי אצל אהרן] – אלא הוא, "לשון הושטה והזמנה".

אבל צריך ביאור בכפל לשון רש"י – "לשון הושטה והזמנה", דלכאורה הי' מספיק לומר, "לשון הושטה"⁴.

ויתירה מזו: "הושטה" ו"הזמנה" הרי הם שני ענינים שונים – "הושטה" מובנה העברה ונתינה מיד ליד, ו"הזמנה" פ"י רושה הכנה, שהכינו את הדם – ומהו ההכרח לפרש ש"וימצאו" כולל את שני הענינים – "לשון הושטה והזמנה"?

בפשטות כוונת רש"י בזה לבאר ש"הושטה" זו היתה באופן של "וימ' ציאו", והיינו, שע"י הושטה לחבירו

(5) וראה גם ס' השרשים לר' יונה בן ג'נאח (ערך מצא), "זמנה לפניו ומסרוה לפניו" ע"ש. ובס' השרשים להרד"ק (ערך מצא), "ענין המציאה והוא כענין הזמנה".

(6) ואדרבה, מצא" (גם בלשון תורה) פירושו בכ"מ – לשון מציאה, היינו דבר שבא לידו של אדם דוקא בלי הכנה ו"הזמנה" (כמו מציאת אבידה).

(7) ט, ח"ט.

(8) ט, יג.

(9) ט, יח.

(1) פרשתנו ט, יב.

(2) ראה גם דקדוקי רש"י (באר רחובות) כאן.

(3) ובבאר מים חיים (לאחי המהר"ל) כאן – וריינו מלשון ונמצה דמו" (ויקרא א, טו. וראה רש"י שם).

(4) וראה גם ת"א כאן, ואמטיאו" [אבל בתיב"ע וואקריבו". וכן במדרש לקח טוב (פסוק יג), המ' ציאו, לשון הקרבה⁷]. וראה ב"מ (ב, א. ושי"ב), ומ' צאתה (דקרא) דאתא לידי משמע⁸. וראה לקמן הערה 23.

פשוטו של מקרא, גם הושטת הדם (מיד ליד) נכללת בגדר „הולכה“, שהרי בזה מקרב את הדם אל המזבח.

[ע"ד ההלכה יש מקום לשקו"ט אי הושטה זו יש עלי שם הולכה, שהרי קיי"ל¹³ שהולכה שלא ברגל לאו שמה הולכה, ולדעת הרמב"ם¹⁴ אפילו כשעומד בצד המזבח צ"ל הולכה ברגל (ובצפ"ע"נ עה"ת¹⁵ כתב, דזה שבני אהרן רק המציאו את הדם אכן „הוה שלא כדו"ק¹⁶); אבל ע"ד הפשט לא מצינו שהולכה צ"ל ברגל דוקא¹⁷, וכיון שכל ענין ההולכה למדים מתיבת „והקריבו“, מסתבר שגם הושטה בכלל זה, מאחר שע"ז מקרב הדם אל המזבח, כנ"ל.]

אבל עדיין לא מתורץ בנוגע לקבלת הדם, שבפשטות לא נכללת בלשון „וימציאו“ דרך בנוגע ללשון „והקריבו“ אמ"ר ש"ז קבלה שהיא הראשונה¹⁸, וב-

בפשטות יש לומר, שכן היתה המציאות – שלאחרי קבלת דם החטאת לא עמדו בני אהרן בקירוב מקום לאהרן¹⁰ ולכן היו צריכים להקריב (ולהר"ל ליד) אליו את הדם, משא"כ קבלת הדם של העולה (וכן של השלמים) היתה בקי"ר רוב מקום לאהרן¹⁰ והיו יכולים להושיט את דם העולה (וכן אברי") אליו.

אבל עם שביאור זה מיישב השינוי בלשון הכתובים כאן – עדיין אינו מובן בתוכן הענין:

לעיל בתחילת פ' ויקרא¹¹, בדיני עולה, נאמר „ושחט את בן הבקר לפני ה' והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם וזרקו את הדם על המזבח גו"ר, ובפרש"י שם „והקריבו“ – „זו קבלה שהיא הראשונה, ומשמעה לשון הולכה, למדנו (ש)שתיהן בבני אהרן“. כלומר: לשון „והקריבו“ כולל שתי העבודות של קבלת הדם והולכת הדם¹² (דשתיהן הן בבני אהרן הכהנים דוקא). ועפ"ז תמוה, כיון שהכ"ת טוב כאן בא לתאר השתתפותם של בני אהרן בעבודת יום השמיני למילואים, מדוע גבי העולה (והשלמים) השמיט הכתוב ע"ד שתי עבודות אלו (קבלה והולכה) ואומר רק „וימציאו . . את הדם“, דהיינו הושטת הדם לידו של אהרן?

בנוגע ל„הולכה“ יש לומר, שע"פ

13 זבחים יד, סע"ב. רמב"ם הל' פסולי המוקד – שין פ"א הכ"ג.

14 הל' פסולי המוקדשין (ובלחם משנה ומשנה למלך) שם. וראה שם ספ"ג.

– פרטי הדיעות בענין „הולכה שלא ברגל“ – ראה אנציקלופדיא תלמודית ערך הולכה (ע' תנו ואילך) ושי"ב.

15 פרשתנו כאן (ט, ט).

16 דאין לומר שהיתה לא רק הושטה אלא גם הולכה ברגל (עכ"פ הל' קצ"ת – ראה זבחים שם „דנייד פורתא“. מל"מ שם), דא"כ למה נזכר בכתוב רק ע"ד פעולת ההושטה.

17 ולהעיר, שגם ע"ד ההלכה, הרי לשיטת רש"י בפי' לש"ס (זבחים טו, א ד"ה אלא בהולכה) בעומד אצל המזבח, לכיוע אין צ"ל הולכה ברגל (וראה ב' הגירסאות ברש"י שם. ואכ"מ). וראה גם רש"י זבחים יג, א (ד"ה כשהוא אומר) „דזימנין הולכה לתי' כלל כמו השוחט בצד המזבח“.

18 ל' רש"י ויקרא שם (וראה מפרשי רש"י). וכ"ה ברש"י חגיגה (יא, א ד"ה והקריבו. וראה תוס' שם), זבחים (ד, א ד"ה והקריבו).

10 ראה גם פנים יפות פרשתנו כאן (ט, ט) (ושם מקשר זה עם החילוק במקום החלת זריקת הדם על המזבח – דחטאת היא בקרן דרומית מערבית ולכן היו צריכים להוליך הכלי מצפון (מקום השחיטה) לדרום, משא"כ בעולה ושלמים שהיתה מתנתו בקרן מזרחית צפונית בתחילה, אצל מקום השחיטה).

11 א, ה.

12 וראה בארוכה רא"ם, גו"א ועוד בפירוש דברי רש"י. ואכ"מ.

אצבעו בדם תחילה ואח"כ לזרוק אותו, משא"כ זריקת דם העולה והשלמים היא בכלי ואין צורך בטבילת האצבע בדם.

ונמצא שיש חילוק עיקרי בין פעולת בני אהרן בדם החטאת ופעולתם בדם העולה והשלמים²³: בדם החטאת הרי גם לאחרי שהקריבו את הדם לאהרן, עדיין לא ה' הדם מזומן ומוכשר לזריקה, כי היתה חסרה פעולת טבילת אצבעו של אהרן בדם; משא"כ אצל דם העולה והשלמים, הרי תיכף לאחרי שהושיטו את הדם לאהרן, נעשה הדם מזומן ומוכן לזריקה, מבלי שיצטרך אהרן לעשות שום דבר נוסף.

ועפ"ז מוסבר הטעם שנאמר „וימציאו בני אהרן גו"י דייקא (ולא „ויקריבו“): הטעם שהתורה מספרת ע"ד פעולות בני אהרן בקרבנות אלו הוא (בפשטות) כדי להדגיש את השתתפותם בעבודתו של אהרן ביום זה²⁴. ולכן מדגיש הכתוב, שגבי העולה והשלמים גדלה מדת השתתפותם בעבודת אהרן, כי לא זו בלבד ש„הקריבו“ את הדם אלא „וימציאו“ – שהחידוש בזה הוא לא רק באופן הפעור-

פרט שיש לומר שקבלת הדם נכללת גם במשמעות הלשון של „והקריבו“¹⁹, כי קבלת הדם היא התחלת „קירוב“ הדם אל המזבח; משא"כ „וימציאו“ (שהוא „לשון הושה“²⁰) היא רק פעולת הנתנה מיד ליד ומובן שאין קבלת הדם בכלל זה. וא"כ תמוה, מדוע נקט הכתוב לשון „וימציאו“ (ומשמטי ע"ד קבלת הדם) ולא אמר (כדלעיל) „ויקריבו“, שבזה נכללות הן הקבלה והן ההולכה?

[בשלמא אם לא ה' נכתב בתורה בכלל ע"ד הפעולות שבין שחיטה לזריקה, לא ה' קשה, כי כן מצינו בעוד מקומות, שלא נתפרטו כל העבודות שנעשו בקרבן כ"א רק מקצתן²⁰; אבל מאחר שהכתוב נחית לפרט שבני אהרן „המציאו“ את הדם לאהרן – קשה, כנ"ל, מדוע השמיט ע"ד קבלת הדם].

ולתרץ שאלה זו מוסיף רש"י „לשון הושה“ והזמנה, שבזה מדגיש החידוש ב„וימציאו“ לגבי „ויקריבו“, שדוקא בזה יש ענין הזמנה, כדלקמן.

ג. בכתובים כאן מפורש שיש חילוק בין זריקת דם החטאת וזריקת דם העולה והשלמים, דבחטאת נאמר²¹ „ויטבול אצבעו בדם ויתן על קרנות המזבח“, ואילו בעולה ושלמים נאמר²² סתם „ויוזקהו על המזבח“. כלומר, זריקת דם החטאת היא באצבע, ולכן צריך הכהן לטבול

19) וראה רמב"ן ומפרשי רש"י ויקרא שם. מלבי"ם שם. ועוד.

20) ראה ויקרא א, יא „ושחט גו' וזרקו“. וכ"ה ברוב הקרבנות שם (שלא נזכר ע"ד קבלת והולכת הדם). וגם בענינו (קרבנות דשמיני למילואים) – ראה פרשתנו ט, טו-טז. ועוד.

21) ט, ט.

22) ט, יב. שם, יח.

23) ובפנים יפות (ועוד) פרשתנו כאן, מבאר עפ"ז הטעם שנאמר בעולה ושלמים „וימציאו“ (לשון הושה) ולא „ויקריבו“ – כי בחטאת שהי מתן דם בטבילת אצבע ה' בני אהרן אוזחים את הכלי ואהרן טבל אצבעו, אבל בעולה ושלמים שהי ע"י זריקה ע"כ שנתנו הכלי ליד אהרן לכן כתיב וימציאו כדאמרינן בריש ב"מ מצאתי דאתי לידו משמע.

אבל צ"ע אם גם רש"י בפי' עה"ת ס"ל כן שבחטאת לא ה' הכלי ביד אהרן (הזורק). ומפשטות הכתובים בפי' ויקרא גבי חטאות משמע, שהכלי ה' ביד הזורק (ראה שם ד, ה'ו. שם, טז"ז).

24) ראה גם ספורנו כאן: וימציאו, כדי שיתחננו כו בהתעסקם בקרבן אביהם.

הנתחים לידי אהרן היו מוכנים²⁵
ל„ויקטר על המזבח“.

(משיחת ש"פ שמיני תשמ"ב)

לה (וימציאו לשון הושטה), אלא בעיקר
בנוגע להנפשל בהדם, שבדם העולה פעלו
בני אהרן דבר נוסף, שהדם יהי' מוכן
ומזומן לגמרי לזריקה.

וזהי גם הדגשת הכתוב גבי אברי
העולה – „ואת העולה המציאו אליו
לנתחיו“, כלומר, בני אהרן נתחו את
העולה לנתחים, באופן שתיכף בהגיע

(25) כי הקרב והכרעים שהי' אהרן צריך לרחוץ
– ט, יד – לא נכללות ב„ואת העולה המציאו גו“,
וכמו שמסיים שם „ויקטר (הקרב והכרעים) על
העולה“. וכן מחלקם לעיל ויקרא א, ו"ט.

